

De Waarde van Students4Students

Een onderzoek naar Students4Students op
de opleiding Social Work van Hogeschool
Inholland Amsterdam

Hogeschool Inholland Amsterdam, 27 juni 2022

Marilisa Ostiana
Milou Pistor
Marie-Anne van der Velden

De Waarde van Students4Students

Een onderzoek naar Students4Students op de opleiding Social Work van Hogeschool Inholland Amsterdam

Auteurs Marilisa Ostiana, Milou Pistor & Marie-Anne van der Velden

Onderzoekslijnen Lectoraat Jeugd en Samenleving binnen de opleiding Social Work

Begeleider Sietske Zweegman

Datum 27 juni 2022

Introductie

Students4Students is een coaching project dat wordt ingezet binnen de opleiding social work. In dit project vormen een aantal ouderejaarsstudenten coachingscommunities met eerstejaarsstudenten binnen de opleiding. Een ouderejaars student zal voor het hele jaar een coach zijn voor een groepje van 5 tot 7 eerstejaars studenten. De studentcoaches organiseren bijeenkomsten met de eerstejaarsstudenten en verzorgen zelf de inhoud van deze bijeenkomsten. Studentcoaches doen bijvoorbeeld oefeningen met eerstejaarsstudenten om veerkracht te vergroten of om op hun eigen ontwikkeling en positie te reflecteren. Verder is er in de coaching sessies vaak ruimte voor de eerstejaarsstudenten om zelf onderwerpen in te brengen die zij graag willen bespreken. Er is voor de coaches ook ruimte om onderwerpen aan te halen die van belang zijn binnen hun community.

Veel studenten vinden het lastig om hun weg te vinden in het eerste jaar op het hoger onderwijs (Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, 2019). Dit is met name het geval voor studenten met een migratieachtergrond (Crul & Wolff, 2002; Ooijevaar, 2010; van Weert et al., 2018), studenten die vanuit het MBO doorstromen (Vervoort & Elffers, 2018), en studenten die de eerste zijn in hun familie die studeren (van Weert et al., 2018). Binnen de opleiding social work bij Inholland Amsterdam zijn er veel studenten die een of meerdere van deze posities bekleden. Het Students4Students project is dan ook opgericht om het risico tot vervroegd uitvallen voor deze groepen te verkleinen. Het doel van Students4Students is voornamelijk om eerstejaarsstudenten met elkaar en anderen binnen de opleiding in contact te brengen, en daardoor de verbinding met de opleiding te versterken. Verder zorgt Students4Students er ook voor dat eerstejaarsstudenten steun aan elkaar hebben en bereidt de coach hen voor op de volgende jaren van hun opleiding. Binnen het project zijn het ontwikkelen van de talenten van de student en het bevorderen van hun thuisgevoel belangrijke doelstellingen die uiteindelijk leiden tot een vergroot studiesucces en studieplezier. Students4Students zet hiermee in op kansengelijkheid en inclusief onderwijs.

Aanleiding onderzoek

Op dit moment wordt Students4Students gesubsidieerd door het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Echter zal deze subsidie in 2022 aflopen. Dit onderzoek is opgezet om te kijken naar de toekomstmogelijkheden van Students4Students en op welke manier het binnen de opleiding social work in Inholland Amsterdam het beste voortgezet kan worden.

In het huidige onderzoek wordt onderzocht wat volgens studenten de toegevoegde waarde van het project is en in welke mate het project bij de opleiding social work aansluit. Er zal doormiddel van kwalitatieve data verzameling onderzoek worden gedaan naar de ervaringen van studenten binnen Students4Students op het gebied van hun thuisgevoel binnen de opleiding, hun sociaal kapitaal en hun persoonlijke en professionele ontwikkeling.

De hoofdvraag van dit onderzoek is als volgt: Wat is volgens studenten de toegevoegde waarde van Students4Students?

De deelvragen zijn als volgt:

- Welke elementen binnen S4S dragen volgens studenten bij aan het thuis voelen op de opleiding?
- Welke elementen binnen S4S dragen volgens studenten bij aan hun sociaal kapitaal?
- Welke elementen binnen S4S dragen volgens studenten bij aan hun professionele en persoonlijke ontwikkeling als sociaal werker?
- Welke elementen van, en ervaringen met, S4S beschrijven studenten zelf als waardevol?

Methodologie

De deelnemers

Voor het eerste deel van ons onderzoek hebben wij 9 studenten benaderd. Wij hebben ervoor gekozen om studenten in verschillende rollen binnen het project bij het onderzoek te betrekken om een compleet beeld te geven van ervaringen binnen het project. Hierin hebben wij een verdeling gemaakt tussen eerstejaarsstudenten (N=2) en verschillende soorten student coaches (totaal N=7), zoals huidige studentcoaches (N=2), ex-student coaches (N=3) en senior coaches (N=2).

De procedure

Diepte-interviews

Voor het eerste deel van het onderzoek zijn kwalitatieve interviews met de studenten gehouden. Voor deze interviews werd gebruik gemaakt van semi-gestructureerde diepte-interviews. De interviews waren opgedeeld in vragen met betrekking tot vier domeinen: waardevolle elementen binnen Students4Students, thuisgevoel binnen Students4Students, sociaal kapitaal binnen Students4Students en de persoonlijke en professionele ontwikkeling als sociaal werker. De vragen zijn voor iedere respondenten groep iets aangepast om deze beter aan te laten sluiten bij de doelgroep. Bij de interviews waren altijd twee onderzoekers aanwezig. Tijdens deze interviews stelde één onderzoeker vragen, terwijl de andere onderzoeker notities maakte met betrekking tot de antwoorden. Na het interview reflecteerden de twee onderzoekers en noteerden zij de meest opvallende inzichten. Deze werden op een later moment met de derde onderzoeker besproken. Ieder interview duurde 1.5 uur en was opgedeeld in twee blokken van 40 minuten met een pauze van 10 minuten.

Analysemethode

Wij hebben gebruik gemaakt van de methode van thematische analyse om de interviews met studenten te interpreteren. Er is voor deze analysemethode gekozen aangezien deze methode inzicht kan bieden in meningen en ervaringen van de geïnterviewden. De thematische analyse bestaat uit zes stappen en wij hebben deze gevolgd zoals beschreven in Verhoeven (2020). De stappen zijn als volgt: Verkennen, coderen, thematiseren, reviseren & verfijnen, vaststellen & structureren en de laatste stap is presenteren.

Betrouwbaarheid en validiteit

Bij dit onderzoek waren wij [Milou, Marie en Marilisa] ons bewust dat de mogelijkheid bestond dat respondenten sociaal wenselijke antwoorden konden geven. Daarom is er gebruik gemaakt van triangulatie in de onderzoeksmethoden om deze antwoorden zoveel mogelijk te bevestigen. Ter aanvulling op de interviews zijn er dan ook observaties uitgevoerd. Ten eerste zijn studentcoaches geobserveerd tijdens het coachen en hebben wij [Marie en Milou] enkele studentsessies bijgewoond.

Voor dit onderzoek zijn wij [de onderzoekers] meerdere malen bij elkaar gekomen om data te verzamelen en te analyseren. Aangezien het onderzoek wordt uitgevoerd door onderzoekers die direct bij het Students4Students project betrokken zijn, is er wekelijks de mogelijkheid geweest om gezamenlijk kritisch te reflecteren op de onderzoeksmethoden en de resultaten. Observaties en interviews zijn altijd met ten minste twee onderzoekers uitgevoerd. De analyses zijn op ieder onderdeel door één onderzoeker uitgevoerd en daarna besproken met het team. Hierna zijn er aanvullingen op de analyse gedaan.

Resultaten

Thuisgevoel

De eerste deelvraag van het huidige onderzoek bestudeert welke elementen binnen Students4Students volgens studenten bijdragen aan het thuis voelen op de opleiding. Sinds Tinto (1975) 's model van schooluitval is thuisgevoel als belangrijke factor voor het bevorderen van studiesucces naar voren gekomen. Onderzoek heeft aangetoond dat studenten die zich thuis voelen op school meer plezier ervaren tijdens hun studie (Furrer & Skinner, 2003; Osterman, 2000) en bovendien minder vaak uitvallen (e.g., Faircloth & Hamm, 2005; Hausmann et al., 2007; Wolf, 2013; Zumbunn et al., 2014). Thuisgevoel wordt gedefinieerd als: "de mate waarin studenten zich persoonlijk geaccepteerd, gerespecteerd en geïncludeerd voelen door anderen in de schoolomgeving." (Goodenow & Grady, 1993, p. 80).

Ook binnen de opleiding social work op de Hogeschool Inholland in Amsterdam speelt thuisgevoel, de sfeer van de school, en de ervaren veiligheid een rol. Studenten geven hun thuisgevoel binnen de opleiding gemiddeld een waardering van 3.8 uit 5 (NSE Bachelor Social Work, 2021). In vergelijking met de andere opleidingen is dit cijfer iets lager, er valt daarom op dit thema nog winst te behalen. Dit wordt ook benadrukt door een oud student met betrekking tot haar ervaring met thuisgevoel binnen de opleiding toen zij zelf in het eerste jaar zat en geen Students4Students had:

"Als student miste ik heel erg de samenhang en het community gevoel (...). Ik had toch heel erg het gevoel van: we gaan naar school, punten bij halen, en we gaan uit de klas. En ik wilde altijd meer, ik wilde meer tijd voor discussie, extra activiteiten, contact met studenten en ik merkte dat daar heel erg weinig aandacht aan werd besteed - in ieder geval dat was voor mij niet zichtbaar (...) tot aan, dat ik eigenlijk mijn studie heb afgerond... 'alleen'- voor mijn gevoel." (Ex-studentcoach #1)

Een van de doelen van Students4Students is om het thuisgevoel van studenten binnen de opleiding te vergroten en daarmee studiesucces én -plezier te bevorderen. Het project zet daarin voornamelijk in op het faciliteren van contacten tussen medestudenten. Contact met medestudenten is een factor binnen de schoolomgeving die de grootste bijdrage levert op het thuisgevoel van studenten. Hierbij gaat het niet zozeer alleen om de hoeveelheid van contact, maar voornamelijk over de kwaliteit van het contact (Gowing, 2019; Pittman & Richmond, 2007).

De geïnterviewde studenten geven unaniem aan dat het Students4Students project hun thuisgevoel op de opleiding heeft vergroot. Wel zijn er verschillen in de manier waarop Students4Students bijdraagt aan het thuisgevoel vanuit de rol van studentcoaches versus eerstejaarsstudenten. Zo geven eerstejaarsstudenten aan dat Students4Students hun thuisgevoel voornamelijk vergroot doordat het project contact met medestudenten faciliteert. Student #1 zegt hier over:

"Als ik het in procenten zeg, is het echt wel zo'n 90% [bijdrage aan thuisgevoel], want

het is wel even een ontmoetingsplek voor de studenten om even met elkaar te praten en elkaar te leren kennen, en gewoon steun te krijgen van een docent of medestudenten. Het [de steun] hoeft niet alleen van de coach te komen, ook gewoon met elkaar, dus het is echt wel een bijdrage.”

Verder draagt Students4Students ook bij aan het thuisgevoel van eerstejaarsstudenten omdat het project de kwaliteit van het contact met medestudenten verdiept. Eerstejaarsstudenten en studentcoaches reflecteerden op het feit dat er binnen de coaching sessies niet alleen over school wordt gepraat of samen aan een opdracht wordt gewerkt, waardoor het contact met studenten anders is dan binnen de opleiding. Zo wordt er binnen de coaching sessies gewerkt met persoonlijke verhalen, storytelling, empowerment en kunnen eerstejaars ook zelf onderwerpen inbrengen. Op deze manier wordt contact tussen studenten verdiept, waardoor zij zich meer met elkaar verbonden voelen.

Voor studentcoaches is contact met mede-coaches voornamelijk belangrijk in het vergroten van thuisgevoel. Hierbij noemen studentcoaches voornamelijk de hechte connectie met andere studentcoaches tijdens de studiesessies. Hierover zegt studentcoach #1:

“Ik heb wel dat ik bij Students4Students meer de klas [van de studiesessie] uitga met een ander soort van voldoende gevoel [dan bij een normale les], omdat je een connectie hebt gehad (...) Dus dat is heel erg die samenhang die terugkomt bij Students4Students. Daarmee ga je wel het lokaal uit.”

Uit de interviews komt daarom voornamelijk naar voren dat Students4Students helpt met het faciliteren van méér contact, maar ook aan het verdiepen van contact. Over dit verdiepen van contact wordt er vaak gesproken over de veilige sfeer van de coaching sessies en studiesessies waardoor studenten zich kwetsbaar op durven te stellen. Senior coach #2 benoemt de successen in haar groepje: “[Het was een succes dat] ze veel persoonlijke verhalen delen in de [coaching sessies]. Dat ze met elkaar dingen gingen delen.” En over de studiesessies met de studentcoaches deelt senior coach #1:

“Ik denk [dat ik mij thuis voel] door de openheid die iedereen naar elkaar toe heeft. Vorig jaar was het een kleinere groep [studentcoaches] en dit jaar was het best wel een grote groep [studentcoaches], en iedereen was gelijk open. Dus dat was voor mij ook van: ‘wow, dat was vorig jaar helemaal niet zo!’. Maar uiteindelijk... ik waardeer het ook wel dat de mensen met wie je daar zit zich ook gewoon open en fragiel op durven stellen naar de groep toe.

Dus dat geeft ook een gevoel van dankbaarheid, van: 'thanks dat jullie dit met elkaar durven te delen.'"

Naast het faciliteren van studentcontact benadrukken twee studentcoaches ook dat het project bij heeft gedragen in hun thuisgevoel omdat zij zich door Students4Students binnen de opleiding gezien voelden. Het betreden van de rol van coach was voor hen erg waardevol naast hun opleiding, omdat zij de mogelijkheid kregen om hun kwaliteiten te laten zien en hiervoor gewaardeerd te worden. Ex-coach #3 zegt hierover:

"Het feit dat je de ruimte krijgt om te laten zien wat je kan en dat je toch iets kan betekenen en dat je meer bent dan een student. Ik denk dat zorgt ervoor dat je je op een bepaalde manier thuis gaat voelen... dat je erbij hoort en dat je iets betekent hebt binnen de opleiding. Niet alleen komen, diploma halen, en weer weg."

Andere coaches beamen dit sentiment wanneer zij reflecteren op het moment waarop een docent of een projectleider hen voor het project aanbevolen had. Veel coaches voelde zich hierdoor geapprecieerd en alsof hun kwaliteiten gezien werden.

Ex-studentcoach #1 vat haar ervaring met het project als volgt samen:

"Ik denk dat deze groep voor mij voor het eerst heeft laten voelen dat ik thuis ben bij Inholland en dat ik werd gewaardeerd en gezien en dat mijn kwaliteiten werden benut en dat ze me graag bij de groep hadden. Dus deze groep heeft voor mij alles betekent als het ging om thuis voelen op de opleiding. Er waren misschien wel tijdens mijn studententijd een paar docenten met wie ik een goede klik had en met wie ik me goed voelde en natuurlijk wel wat medestudenten met wie ik het gezellig had (...), maar ik denk, het écht thuis voelen op de opleiding dat begon tijdens dit project."

Sociaal Kapitaal

De tweede deelvraag van het huidige onderzoek bestudeert welke elementen binnen Students4Students volgens studenten bijdragen aan hun sociaal kapitaal. Het begrip sociaal kapitaal is door verschillende geleerden besproken in de literatuur (Bourdieu, 1986; Coleman, 1988; Putnam, 1993). Er kan een onderscheid worden gemaakt tussen collectief sociaal kapitaal en individueel sociaal kapitaal. In dit onderzoek ligt de focus op het individuele sociaal kapitaal van studenten. Individueel sociaal kapitaal kan ook wel worden omschreven als de hulpbronnen waar iemand toegang toe kan krijgen door interpersoonlijke netwerken en groepen waar ze zich bij aansluiten. Vervolgens kunnen deze hulpbronnen worden ingezet om een persoonlijk doel te bereiken (Schulz et al.,

2017; Lin, 1999). Deze banden en netwerken die studenten opbouwen met sociaal kapitaal zijn essentieel voor het studiesucces in het hoger onderwijs (Bourdieu, 1986; Wolff, 2013). Door een hogere mate van sociaal kapitaal kennen studenten meer mensen waar ze terecht kunnen met hun vragen. Dit maakt het makkelijker om hun doelen te bereiken binnen het onderwijs.

Sociaal kapitaal kan worden gemeten aan de hand van de sociale relaties die een persoon heeft en daarnaast welke hulpbronnen die hieruit kan krijgen (Vyncke, 2009; Ferlander, 2007). Als eerste wordt besproken op welke manier Students4Students bijdraagt aan het vergroten van deze sociale relaties van studenten. Vervolgens zal er dieper worden ingegaan op de hulpbronnen die studenten ervaren in de relaties die ze hebben opgebouwd binnen Students4Students.

Vergroten van sociale relaties

Alle studenten en studentcoaches die zijn geïnterviewd geven aan dat Students4Students invloed heeft gehad op het vergroten van hun sociale netwerk. Op de vraag in hoeverre Students4Students bijdraagt aan het vergroten van het sociale netwerk van studenten zegt ex-studentcoach #3: "De toegevoegde waarde die Students4Students heeft op dat gebied is dat je elkaar leert kennen." Deze ex-studentcoach doelt hiermee op de mogelijkheden die Students4Students biedt om niet alleen klasgenoten maar ook ouderejaarsstudenten en docenten beter te leren kennen.

Voor eerstejaarsstudenten geldt vooral dat ze meer in contact komen met klasgenoten. Doordat ze samen komen binnen de coachingsessies is er ruimte om elkaar als klasgenoten op een andere manier te leren kennen. In de coachingsessies maken de coaches ruimte om aandacht te besteden aan de community building tussen de studenten. Een eerstejaarsstudent vertelt dat ze Students4Students een fijne manier vindt om klasgenoten beter te leren kennen. Ze zegt dat ze haar klasgenoten al wel kende van bijvoorbeeld de integrale opdracht maar dat dit contact wel anders werd binnen Students4Students: "Dus, maar ja, bij Students4Students kom je gewoon bijeen met elkaar en dan hoeft het niet per se voor de opdracht te gaan, maar gewoon ook persoonlijk of je persoonlijkheden en persoonlijke gedachtes." (Student #1).

Voor studentcoaches geldt dat ze meer contact krijgen met mede studenten uit andere klassen. Daarnaast geven studentcoaches aan dat op professioneel gebied hun netwerk is vergroot door Students4Students. Hierover zegt seniorcoach #2: "Je raakt bekend met meerdere jaren van je opleiding, in plaats van dat je in je eigen jaar blijft", en ex-studentcoach #2:

"Je vergroot je sociale netwerk wel denk ik als je Students4Students werk gaat doen. Met studenten maar ook met professionals. Je laat docenten weten dat je er bent. Je zet jezelf op de kaart. Stel je voor je hebt iets nodig, dan kan je makkelijker bij ze terecht."

Vergroten van hulpbronnen

Uit de literatuur worden de hulpbronnen van sociaal kapitaal onderverdeeld in verschillende vormen van sociale steun die een rol spelen binnen sociaal kapitaal. Aangezien er in dit onderzoek wordt gekeken naar studenten is ervoor gekozen om drie vormen van steun toe te lichten die toe te passen zijn op de situatie van hbo studenten. De drie vormen van sociale steun zijn informatiekanaal, praktische steun en emotionele steun (Schulz, 2017). Deze drie vormen van steun zullen hieronder worden toegelicht.

De eerste vorm van hulpbronnen is informatiekanaal van studenten. Door connecties kan een student behulpzame informatie krijgen (Schulz, 2017), zoals bijvoorbeeld hoe je een docent het beste kan benaderen. Het ontvangen van dit soort informatie draagt bij aan academische prestaties (Dufur et al., 2013). Door sociale relaties die studenten hebben binnen de opleiding kunnen ze ook hun informatiekanaal vergroten. Students4Students biedt eerstejaarsstudenten de mogelijkheid om vragen te stellen over de opleiding aan studentcoaches. Daarmee krijgen ze informatie van hun coach over hoe ze bijvoorbeeld een opdracht kunnen aanpakken of hoe ze een planning moeten maken om hun werk bij te kunnen houden. Volgens een student die is geïnterviewd draagt Students4Students bij aan deze vorm van steun, ze geeft aan dat haar coach en medestudenten haar bijvoorbeeld kunnen doorverwijzen naar de juiste persoon voor haar vragen: "Volgens mij wel heb ik wel eens iemand gehad die zei: 'Oh, daarvoor moet je die e-mailen, toen ik iets moest regelen.'" (Student #2).

Naast informatiekanaal komt ook naar voren dat eerstejaarsstudenten praktische steun krijgen van hun coach. De studentcoaches fungeren als een aanspreekpunt voor de eerstejaarsstudenten en daarbij zijn ze ook een steunpunt waar studenten op terug kunnen vallen met vragen. Seniorcoach #1 zegt hier het volgende over: "Je leert veel praktische handvaten om mee te nemen in je dagelijks leven en je toekomstig werkleven." Deze coach heeft het hier over handvaten die eerstejaarsstudenten kunnen krijgen binnen de coachingssessies. Een student geeft een voorbeeld van praktische steun die zij kreeg van haar coach: "Je praat, maar over alles. Je praat ook over, hoe is je opdracht gegaan? Het helpen daarbij bijvoorbeeld. Hij legt ook gewoon uit, bijvoorbeeld hoe je het beste APA kan fixen." (Student #1).

Een andere studentcoach ziet dat haar coachees praktische steun bij elkaar kunnen krijgen. Als antwoord op de vraag wat volgens haar de toegevoegde waarde van Students4Students is zegt ze het volgende:

"Ik denk dat dat echt nummer één is samen leren, dat leren elkaar gewoon door de opleiding heen helpen en een beetje dat beeld weg krijgen van oh, We zijn hier allemaal voor onszelf. Dat is niet het beeld dat bij deze opleiding past." (Studentcoach #2).

De studentcoaches proberen ervoor te zorgen dat de studenten steun bij elkaar kunnen halen, zodat ze in het tweede jaar zelfstandig opzoek kunnen gaan naar steun bij elkaar of bij anderen binnen de opleiding. Ex-studentcoach #1 geeft aan dat ze hierin heeft geïnvesteerd binnen haar groepje met studenten: "Dan probeerde ik ook gewoon [ervoor te zorgen] dat ze iets aan elkaar hadden, en hoe kan je eigenlijk meer voor elkaar betekenen."

Als laatste vorm van hulpbronnen komt de emotionele steun die studenten krijgen van hun coachen medestudenten naar voren. Emotionele steun is belangrijk voor mentale en fysieke gezondheid en gaat over het versterken van de identiteit, eigenwaarde, motivatie en inzet van de student (Ferlander, 2007). Voor de eerstejaarsstudenten geldt dat ze emotionele steun krijgen van hun coach. Door de manier waarop de coach contact met hen onderhoudt, hebben ze het gevoel dat ze worden betrokken bij hun groep en dat geeft ze een gevoel van vertrouwen en steun. Studentcoaches krijgen tijdens de studiesessies ook mee dat het belangrijk is om contact te onderhouden met de studenten in hun groepjes. Juist ook wanneer iemand niet komt opdagen om te vragen hoe het gaat met die student.

“[Naam coach] is een hele leuke coach hij is echt heel betrokken en ook los van de les benadert hij je gewoon wat een heel een hele persoonlijke band geeft wat gewoon fijn is eigenlijk, want hij is geen echte docent, maar hij is gewoon meer een vriend die jou gewoon probeert te helpen en soms ook een beetje mentale steun ook. En dat is iets wat ik zelf wel belangrijk vind want dat geeft me gewoon een beetje die voldoening.” (Student #1).

Volgens een andere student gaat het er vooral om dat de coach iemand is die in een hoger jaar zit en het al een keer heeft mee gemaakt, door ervaringen met elkaar daarover te delen kan deze student steun krijgen van haar coach: “Gewoon een beetje dat emotionele van, ja ik herken het, daar had ik ook moeite mee of dit is hoe ik dit heb gedaan of daar moet je die voor bereiken dat is heel fijn om te hebben.” (Student #2).

Zowel eerstejaarsstudenten als studentcoaches geven aan dat er binnen Students4Students ruimte is om met elkaar in gesprek te gaan over maatschappelijke thema's en problemen. Volgens hen zorgt dit voor diepere connecties en deze connecties kunnen de studenten vervolgens weer steun bieden. In deze gesprekken wordt er gebruik gemaakt van storytelling. Storytelling werkt als een effectieve tool in het bouwen van een community (Suzuki et al., 2018), dit effect is nog groter wanneer het gaat over maatschappelijke problemen (Bayer & Hettinger, 2019). Een voorbeeld van hoe Students4Students hieraan werkt kwam naar voren tijdens een studiesessie. Deze sessie ging over storytelling en hoe studentcoaches dit kunnen inzetten om eerstejaarsstudenten hun verhaal te laten vertellen.

Professionele en Persoonlijke ontwikkeling

De derde deelvraag van het huidige onderzoek bestudeert welke elementen binnen Students4Students volgens studenten bijdragen aan hun professionele en persoonlijke ontwikkeling als sociaal werker. Volgens de Algemeen Nederlands Woordenboek (2017) is een professional iemand die zeer ervaren, bedreven en kundig is in wat hij doet, dit wordt aangetoond in de handelingen en de manier hoe iemand werkt. Voor een sociaal werker houdt dit in dat zij: Erkennen dat kennis, vaardigheden en beroepshouding de basis ingrediënten zijn voor zorgvuldig handelen. Hiermee respecteren zij de wettelijke kaders, en het is in lijn met de professionele standaarden. Professionals bewaken de onafhankelijkheid van hun oordeel om de belangen van mensen maximaal te kunnen behartigen. Ze zijn te allen tijde bereid om verantwoording af te leggen over hun handelen aan cliënten, beroepsgegoten, werkgevers en de samenleving (Beroepsvereniging van Professionals in Sociaal Werk (BPSW), 2021, p.8).

Bij de persoonlijke ontwikkeling gaat het vooral om het vergoten van eigen kennis. Iemand die zich ontwikkelt op het persoonlijk vlak, is zich bewust van zijn eigen identiteit, talenten en potentieel (Randstad, z.d.; Van der Zee, 2019). Om zich te blijven ontwikkelen is het ook de bedoeling dat iemand aan zijn talenten en kwaliteiten blijft werken en misschien zelf nieuwe competenties aanleert.

Een coach is specifiek gevraagd wat het voor haar betekent om zich op professioneel en persoonlijk vlak te ontwikkelen. Hierop antwoordt ze: “Ik denk voornamelijk van wat ik leer

en hoe ik mezelf vorm, reflectievermogen en de ervaringen die ik op doe tijdens stage en mezelf leren kennen, binnen de opleiding dan" (Ex-studentcoach #3).

Uit vakliteratuur blijkt het dat binnen het sociale werkveld het niet altijd makkelijk is om de persoonlijke en professionele zelf van elkaar gescheiden te houden. Hierdoor kunnen deze termen niet als een tegenstelling van elkaar omschreven worden. Je kan de persoonlijke en professionele zelf binnen het sociale werkveld niet geheel van elkaar scheiden, omdat mensen vaak voor dit beroep kiezen door hun eigen ervaringen (in Wilson, Ruch, Lymbery & Coope, 2012).

Voor een sociaal werker is het heel belangrijk dat die goed kan meeleven, heel dicht bij iemand kan komen en zich helemaal kan inleven. Tegelijkertijd is een sociaal werker een professional die zich niet moet laten meeslepen, die moet in staat zijn van afstand naar zichzelf en de relatie met de ander te blijven kijken en reflecteren (Van Ewijk e.a., in Wilson, Ruch, Lymbery & Cooper, 2012). Dus als een sociaal werker zich als vriend van een client opstelt, gaat dit weer in strijd met de beroepscode voor een sociaal werk professional. Dit kan vaak ten koste gaan van het hulpverleners en kan het als onethisch worden beschouwd.

De sociaal werker moet zich dus bewust worden van zijn persoonlijke zelf, zodat die zijn ervaringen, beweegredenen en kwaliteiten in de professionele context goed kan gebruiken (Wilson, Ruch, Lymbery & Cooper, 2012). Volgens een studentcoach draagt Students4Students bij aan zijn persoonlijke ontwikkeling door hem: "bewust te maken over zijn methodisch handelen" (Studentcoach #1). Verder zegt deze studentcoach dat hij door de Students4Students sessies echt bewust wordt van zichzelf. Dit vooral dankzij de sessies over diversiteit. Hierdoor werd hij zich meer bewust over zijn eigen positie en interculturele communicatie in het dagelijkse leven. Wat deze coach ook benadrukt, is dat hij binnen Students4Students niet alleen bewust wordt van zichzelf, maar ook de ruimte krijgt om zichzelf uit te spreken. Hierover zegt hij:

"Ik word echt bewust van mezelf, dat je niet [alleen] bewust bent maar het ook uitsprekt. Ik doe dit zo met een client. Je vertelt: 'Ik heb dit meegemaakt, daarom handel ik zo'. Zoveel is relevant: waar je vandaan komt... wat je bagage is. Wie ben jij? Waarom denk jij? Hoe wij dingen waarnemen, hoe wij meningen vormen... We denken dat dat uit onszelf komt, maar sommige mensen denken daar anders over. Daar word je heel bewust van."

Ook voor een studentcoach binnen Students4Students is het eigenlijk belangrijk om de juiste balans te behouden tussen de persoonlijke en professionele zelf. Dit is als eerste belangrijk, omdat een ouderejaars studentcoach wordt gezien als een professional die betaald wordt voor het uitvoeren van zijn werkzaamheden. Daarnaast moet de studentcoach ervoor zorgen dat die aan de doelen van Students4Students werkt binnen zijn community. Verder heeft de studentcoach ook taken die vervuld moeten worden. Deze taken houden bijvoorbeeld in dat een studentcoach een eerstejaars ondersteunt om zijn kansen op het hbo te vergroten en dat een studentcoach leuke activiteiten organiseert gericht op het bevorderen van de groeps sfeer (Bewust coachen handboek S4S, 2020). Een andere reden waarom het voor een studentcoach belangrijk is om de juiste balans te kunnen behouden, is omdat de coach alleen voor één jaar de eerstejaars

coach. De bedoeling is dat de studenten achteraf zelfstandig en met elkaar als groep/community verder kunnen en elkaar blijven ondersteunen in hun studiesucces. Tot slot moet een studentcoach als professional verantwoording afleggen over zijn handelingen binnen zijn community en in relatie tot individuele studenten. Momenteel leggen studentcoaches bijvoorbeeld verantwoording over hun handelingen binnen kleine intervisiebijeenkomsten die georganiseerd en verzorgd worden door senior coaches. Ook verantwoorden studentcoaches hun handelen in een kleine rapportage aan de projectleiders. De studenten houden hun handelingen bij in een logboek, hierdoor krijgen de projectleiders een beter inzicht in het handelen en de aanpak van de studentcoaches. Hierdoor kunnen de projectleiders de studentcoaches beter aansturen op hun handelen en aanpak. Volgens het artikel 24 van de beroepscode voor professionals in sociaal werk moet een professional verantwoording kunnen afleggen over zijn inhoudelijke keuzes en de procesmatige stappen in zijn ondersteuning en hulpverlening aan collega's en leidinggevende (Beroepsvereniging van Professionals in Sociaal Werk (BPSW), 2021). Dus zoals hierboven bleek, oefenen studentcoaches hier al mee binnen Students4Students. Door verantwoording af te leggen over hun handelen, leren studentcoaches al om zorgvuldig te werken als toekomstige sociaal werk professional.

Bijdrage Students4Students aan de professionele en persoonlijke ontwikkeling van studenten

Uit de gesprekken met de studentcoaches zijn er verschillende elementen benoemd binnen Students4Students die volgens de studenten een bijdrage leveren aan hun professionele en persoonlijke ontwikkeling. In Figuur 1 zijn al deze elementen uitgelicht.

Volgens een ex-studentcoach, droeg Students4Students bij aan haar persoonlijke en professionele ontwikkeling door haar kansen te bieden. Volgens deze coach, kon zij door Students4Students een goede positie vergaren binnen Inholland. In haar eigen woorden formuleert zij het als volgt:

“Het [Students4Students] heeft mij een kans geboden. Om als student toch - ik kom van lage sociale klasse - om toch nog binnen Inholland best wel een goede positie te vergaren door middel van trainingen, reflecties, bijeenkomsten en brainstormsessies. Ik kreeg ook de kans om eigen inbreng te kunnen geven. Knelpunten waar ik tegen aanliep werden bespreekbaar gemaakt om daar weer van te leren. Dus ja het heeft me wel veel gebracht.” (Ex-studentcoach #2).

Weer een andere coaches formuleerde deze bijdrage van Students4Students als volgt:

“Ik denk dat de methodieken en de lessen die wij krijgen al een deel professionele ontwikkeling zijn. Want veel onderwerpen bij Students4Students komen ook terug in het werkveld. Zoals diversiteit en inclusie. Dat komt tegenwoordig veel naar voren in het sociaal werkveld. Zoals multiculturele

samenwerking, maar ook studenten begeleiden en coachen - dat draagt ook bij. Je doet soort van ervaring op met de studenten die je ziet want - eerlijk gezegd, iedereen's leven is niet rooskleurige maneschijn. Ook Students4Students leert hoe je dat later kan aanpakken in je werkveld... verder kijken dan iemands gezicht." (Seniorcoach #1)

En:

"Mijn horizon is wel breder. Ja ik denk dat in dat opzicht - en ook het feit dat je - in je klas zoek je toch eigenlijk de mensen op die een beetje zoals jij zijn, zodat je op een lijn zit te *viben*. In Students4Students werk ik samen met iedereen, alles en iedereen. Je hebt niet een speciaal iemand die je opzoekt. Als je kijkt naar senior coaches, dat zijn echt vier verschillende mensen, en toch hebben we veel lol. Ik denk dat Students4Students mijn horizon heeft verbreed met de mensen waarmee je in gesprek gaat." (Seniorcoach #1)

Figuur 1. Elementen die volgens studenten(coaches) een bijdrage leveren aan hun professionele en persoonlijke ontwikkeling van studenten.

Diversiteit en inclusie

De laatste deelvraag van dit onderzoek bestudeert welke elementen van Students4Students studenten zelf als waardevol beschrijven. Een element dat vaak in de interviews naar voren kwam was het onderwerp van diversiteit en inclusie. Diversiteit en inclusie is één van de pijlers van het project, waardoor er aandacht wordt besteed aan dit onderwerp tijdens de coaching- en studiesessies. Op Inholland zelf is diversiteit ook een belangrijke waarde. Zo wordt de diversiteit van studenten binnen Inholland gezien als kracht (Kwaliteitsafspraken 2019-2024, 2019).

Diversiteit en inclusie zijn concepten die nauw samenhangen. Aandacht voor diversiteit zorgt er namelijk voor dat studenten het gevoel hebben dat zij erbij horen, dat zij geaccepteerd worden en dat zij op gelijkwaardige wijze een bijdrage kunnen leveren binnen hun studie (Mulunga & Yazdanifard, 2014). In andere woorden, aandacht voor diversiteit zorgt ervoor dat studenten zich geïncorporeerd voelen.

Óók zorgt aandacht voor diversiteit ervoor dat studenten zich op hun opleiding thuis voelen. Dit werd voornamelijk in de interviews met studentcoaches beaamt. Zo vertelt ex-studentcoach #2: "Als ik één bepaald soort type mens zie dan ga ik weg, dan voel ik me niet thuis. Dat is wat ik bedoel met diversiteit: verschillende achtergronden, maar ook verschillende culturen. Verschillende mensen." Later kwam zij hierop terug: "Als ik als school [studenten] een thuisgevoel wil geven dan laat ik zien dat er heel veel verschillende mensen zijn van verschillende achtergronden (...) thuisgevoel laat dus diversiteit zien. Dat laat een beeld zien dat iedereen er welkom is."

Verder gaven studentcoaches aan dat zij met name trainingen over diversiteit en inclusie als waardevol beschouwden. Deze trainingen hadden zij zowel binnen de studiesessies als via ECHO gehad. Zo vertelt studentcoach #2:

"Ik heb heel veel nieuwe dingen geleerd en ik denk ook (...) dat die meerdaagse die [training van ECHO] over diversiteit en inclusie echt mijn ogen nog meer heeft geopend. Dat was heel waardevol. Ik zou zo daar nog 10 dagen training willen volgen. Gewoon een nieuwe training!"

De reden dat de trainingen als waardevol werden beschouwd was met name het feit dat studenten de inzichten van de trainingen zowel in hun coaching sessies als in het werkveld en in hun alledaagse leven gebruikten. Studentcoach #1 vertelt bijvoorbeeld:

"Diversiteit is echt een moeilijk onderwerp. Ook in de samenleving weten we nog niet helemaal 100% hoe we echt in een diverse samenleving met elkaar om moeten gaan. Ik denk dat we denken dat we dat weten. En ik denk dat we goed op weg zijn, maar hoe we echt - hoe het echt op een respectvolle manier kan.... ik denk dat het bij ons [binnen Students4Students] wel respectvol gaat, maar soms zijn dingen zo anders (...) Als je dat ziet in een klein groepje zoals Students4Students dan geeft het je ook

meer inzicht op hoe dat zich op maatschappelijk niveau vormgeeft.”

Verder vertelt senior coach #2:

“[Students4Students] geeft je inzichten die je in het dagelijkse leven of in je werkveld ook nog eens kan gebruiken. Zoals diversiteit, dat je verder moet kijken. Bijvoorbeeld met die ijsberg [werkvorm over diversiteit] over vooroordelen en wat [welk deel van iemands identiteit] zichtbaar is en onzichtbaar is. (...) Ik denk dat al die sessies daarmee te maken hebben gehad, over diversiteit en inclusie, dat je verder leert kijken dan je neus lang is.”

Het blijkt daarom dat voornamelijk studentcoaches het thema diversiteit en inclusie als een grote toegevoegde waarde beschouwen aan hun opleiding omdat het studenten helpt om zich thuis te voelen en omdat het hen voorbereid op het werkveld en de maatschappij.

Conclusie

In dit onderzoek is er gesproken met 9 studenten die verschillende rollen vervullen of hebben vervuld binnen Students4Students. In deze interviews is er gevraagd naar wat deze studenten zien als de toegevoegde waarde van Students4Students bij de opleiding social work op de hogeschool Inholland Amsterdam. Om een duidelijk overzicht hiervan te kunnen geven is er gekozen om dit op drie hoofdthema's te ondervragen. Deze thema's waren het thuis voelen bij de opleiding, het sociaal kapitaal van studenten en de professionele en persoonlijke ontwikkeling van studenten als sociaal werker. Naast deze drie thema's is er nog een vierde thema naar voren gekomen dat volgens de studenten een rol speelt binnen Students4Students en de opleiding social work. Het vierde thema is diversiteit en inclusie en is in de resultaten besproken aan de hand van input uit de interviews met studenten.

Als laatste is er met studenten ook gesproken over Students4Students en hoe zij de toekomst van het project voor zich zien. Van de 9 studenten die we hebben gesproken gaf iedereen aan dat zij het een goed idee zouden vinden als Students4Students een vast onderdeel van het onderwijs zou zijn. Een nadeel dat verschillende studenten hierbij wel gaven is dat het verplichte karakter mogelijk tot weerstand zou kunnen leiden bij studenten. Dit is dan dus ook een punt waar aandacht aan besteed moet blijven worden mocht Students4Students worden geïmplementeerd als vast onderdeel van het onderwijs.

Zoals in de resultaten is beschreven zien de studenten de toegevoegde waarde van Students4Students op de vier onderzochte thema's. Hiermee kan dus ook de conclusie worden genomen dat Students4Students volgens de studenten een waardevolle toevoeging is aan de opleiding en dat het bijdraagt aan het vergroten van het thuisgevoel en sociaal kapitaal van zowel de eerstejaarsstudenten als de studentcoaches binnen het project. Verder draagt het ook bij aan de professionele en persoonlijke ontwikkeling van studenten als sociaal werker. Als laatste geven studenten aan dat ze het belangrijk vinden om aandacht te hebben voor diversiteit en inclusie en is hier ook genoeg ruimte voor binnen Students4Students. Aangezien diversiteit een kracht is binnen de hogeschool Inholland is ook dit een toegevoegde waarde bij de opleiding en de hogeschool in het algemeen.

Naar aanleiding van bovengenoemde resultaten is het gesprek gevoerd met de opleiding social work om te onderzoeken wat de mogelijkheden zijn voor de toekomst van Students4Students. Uit dit gesprek is gekomen dat alle aanwezigen de toegevoegde waarde zien van Students4Students en dat ze het belangrijk vinden om het project een plek te geven in het curriculum van social work. Momenteel zijn er ontwikkelingen om dit voor het komende schooljaar voor elkaar te krijgen en het idee is dan ook om het in ieder geval de komende jaren door te laten lopen als een onderdeel van de opleiding social work. Daarbij ligt er nog de taak voor Students4Students om te kijken naar mogelijkheden om het project zo duurzaam mogelijk te maken om het risico te onderscheppen dat het een te duur project wordt en alsnog zal komen te vervallen.

Referenties

- Algemeen Nederlands Woordenboek. (2017, 30 mei). professional. Ensie. Geraadpleegd op 23 juni 2022, van <https://www.ensie.nl/anw/professional>
- Bayer, S., & Hettinger, A. (2019). Storytelling. *Bulletin of the Ecological Society of America*, 100(2), 1-6.
- Bourdieu P. (1997). The Forms of Capital, in A.H. Halsey, H. Lauder, Ph. Brown and A. Stuart Wells, *Education: Culture, Economy, and Society*, Oxford: Oxford University Press, 46-58.
- Crul, M., & Wolff, R. (2002). *Talent gewonnen. Talent verspild? Een kwalitatief onderzoek naar de instroom en doorstroom van allochtone studenten in het Nederlands Hoger Onderwijs 1997-2001*. ECHO.
- Coleman, J.S. (1988). Social Capital in the Creation of Human Capital. *American Journal of Sociology*, 94, 95-120.
- Dufur, M. J., Parcel, T. L. & Troutman, K. P. (2013). Does capital at home matter more than capital at school? Social capital effects on academic achievement. *Research in Social Stratification and Mobility*, 31, 1-21. doi:10.1016/j.rssm.2012.08.002
- Faircloth, B. S., & Hamm, J. V. (2005). Sense of belonging among high school students representing four ethnic groups. *Journal of Youth and Adolescence*, 34, 293-309. doi:10.1007/s10964-005-5752-7
- Ferlander, S. (2007): The Importance of Different Forms of Social Capital for Health. *Acta Sociologica* 50 (2), 115-128. DOI: 10.1177/0001699307077654.
- Furrer C., & Skinner E. (2003). Sense of relatedness as a factor in children's academic engagement and performance. *Journal of Educational Psychology*, 95, 148-162.
- Goodenow, C., & Grady, K. E. (1993). The relationship of school belonging and friends' values to academic motivation among urban adolescent students. *The Journal of Experimental Education*, 62(1), 60-71.
- Gowing, A. (2019). Peer-peer relationships: A key factor in enhancing school connectedness and belonging. *Educational and Child Psychology*, 36(2), 64-77.
- Hausmann, L. R., Schofield, J. W., & Woods, R. L. (2007). Sense of belonging as a predictor of intentions to persist among African American and White first-year college students. *Research in Higher Education*, 48, 803-839.
- Inholland. (2019). Kwaliteitsafsprak 2019-2024. Geraadpleegt op 11 april 2022 op: <https://www.inholland.nl/nieuws/inholland-presenteert-kwaliteitsafsprak-2019-2024/>
- Lin, N. 1999. "Social Networks and Status Attainment." *Annual Review of Sociology*, 25: 467-87.
- Mishra, S. (2020). Social networks, social capital, social support and academic success in higher education: A systematic review with a special focus on 'underrepresented' students. *Educational Research Review*, 29, 100307.
- Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. (2019). *Strategische agenda hoger onderwijs en onderzoek: houdbaar voor de toekomst*.
- Mohamedhoesein, N., & Crul, M. (2018). The relationship between first year students' interaction, basic psychological needs, and academic success. *American Journal of Educational Research*, 4(12), 1702-1709. <https://doi.org/10.12691/education-6-12-17>
- Mulunga, S. N., & Yazdanifard, R. (2014). Review of social inclusion, social cohesion and social capital in modern organization. *Global Journal of Management and Business Research*.
- Nationale Studenten Enquete (2021). Bachelor Social Work.
- Ooijevaar, J. (2010). *Allochtonen en autochtonen in het hoger onderwijs*. Centraal Bureau voor de Statistiek.
- Osterman, K.F. (2000). Students' need for belonging in the school community. *Review of Educational Research*, 70, 323-367.

- Pittman, L. D., & Richmond, A. (2007). Academic and psychological functioning in late adolescence: The importance of school belonging. *The Journal of Experimental Education*, 75(4), 270-290.
- Putnam, R.D. (2000). *Bowling Alone. The Collapse and Revival of American Community*, Simon & Schuster: New York.
- Randstad. (z.d.). Persoonlijke ontwikkeling: groei in 4 stappen. Geraadpleegd op 17 juni 2022, van <https://www.randstad.nl/ontwikkelen/persoonlijke-ontwikkeling>
- Schulz, B., Horr, A., & Hoenig, K. (2017). The position generator in the NEPS. *NEPS Survey Paper*, (23).
- Schilders, H. (2013). Aantoonbare persoonlijke ontwikkeling in een portfolio [themanummer scholing]. *Vakblad natuur bos landschap / Stichting Vakblad Natuur Bos Landschap*. Geraadpleegd op 24 mei 2022, van <https://edepot.wur.nl/276371>
- Suzuki, W. A., Feliú-Mójer, M. I., Hasson, U., Yehuda, R., & Zarate, J. M. (2018). Dialogues: The science and power of storytelling. *Journal of Neuroscience*, 38(44), 9468-9470.
- Tinto, V. (1975). Dropout from higher education: A theoretical synthesis of recent research. *Review of Educational Research*, 45, 89-125.
- Van der Meij, M., & Luttkik, E. (2018, februari). *Beroepscode voor de sociaal werker*. https://inholland.sharepoint.com/teams/OnderzoeksgroepjeStudents4Students/Gedeelde%20documenten/General/Onderzoeksdocumenten/20190411_beroepscode_voor_de_sociaal_werker_def.pdf
- Van der Zee, A. (2020, 12 mei). Lezerscolumn: Persoonlijke of professionele ontwikkeling? *Metronieuws.nl*. Geraadpleegd op 17 juni 2022, van <https://www.metronieuws.nl/lezerscolumn/2019/04/persoonlijke-of-professionele-ontwikkeling/>
- Van Ewijk, H., Spierings, F., Spierts, M., & Sprinkhuizen, A. (2016). *Basisboek sociaal werk* (3de editie). Boom Lemma.
- Van Weert, C., Meijer, R., Bakker, K., & Tan, S. (2018). *Toegankelijkheid van het hoger onderwijs voor mbo 4-gediplomeerden. De rol van inkomen en andere achtergrondkenmerken*. Centraal Bureau voor de Statistiek.
- Vervoort, M., & Elffers, L. (2018). Het achterblijvende studiesucces van mbo-instromers in het eerste jaar van het hbo: de rol van vaardigheden, leerstijl, studiekeuze en motivatie. *Tijdschrift voor Hoger Onderwijs*, 36(1), 23-37.
- Vyncke, V. (2009). Het meten van sociaal kapitaal op individueel niveau in relatie met gezondheid. *Gent: Universiteit Gent*.
- Wilson, K., Ruch, G., Lymbery, M., & Cooper, A. (2012). *Social work Een inleiding*. Pearson.
- Wolff, R.P. (2013). *Presteren op vreemde bodem. Een onderzoek naar sociale hulpbronnen en de leeromgeving als studiesuccesfactoren voor niet-westerse allochtone studenten in het Nederlandse hoger onderwijs (1997-2010)*. Enschede: Ipskamp.
- Zumbrunn, S., McKim, C., Buhs, E., & Hawley, L.R. (2014). Support, belonging, motivation and engagement in the college classroom: A mixed method study. *Instructional Science*, 42, 661-684.